

KOSTERNÍ MATERIÁL V KONTEXTU ARCHEOLOGICKÝCH NÁLEZŮ ZE SBÍREK VLASTIVĚDNÉHO MUZEA V OLMOUCI

Lukáš Šín

Abstrakt:

Předložená práce uvádí výsledky inventarizace antropologického materiálu z jednotlivých lokalit ze sbírek archeologického oddělení Vlastivědného muzea v Olomouci. Snahou bylo zjistit, jaký antropologický materiál se aktuálně v muzejních depozitářích nacházel. Výzkum navazuje na záměr Ústavu antropologie vytvořit databázi kosterního materiálu uloženého ve sbírkách moravských muzeí. Výstup práce tvoří soupis lokalit, k němuž jsou připojeny stručná charakteristika kosterního materiálu a informace o uložení, náleзовých okolnostech a data.

Klíčová slova:

antropologie – hrob – kosterní materiál – pohřebiště – Vlastivědné muzeum v Olomouci

Abstract:

Skeletal Material in the Context of Archaeological Finds from the Collections of the Vlastivědné muzeum, Olomouc

The article presents the results of an inventory of anthropological material from specific locations in the collections of the Vlastivědné muzeum, Olomouc. The main objective was to establish the nature of the anthropological material contained in the museum depositories. The research accords with Institute of Anthropology plans to create a database of all the skeletal material preserved in the collections of Moravian museums. The major part of the paper is taken up with a list of locations, accompanied by the brief characteristics of the skeletal material, information on the whereabouts of deposition, circumstances of discovery, and dating.

Key words:

anthropology – grave – skeletal material – burial ground – Vlastivědné muzeum, Olomouc

ÚVOD

Výzkum v depozitářích archeologického oddělení Vlastivědného muzea v Olomouci probíhal v roce 2004. Cílem bylo dohledat veškerý antropologický materiál, který se aktuálně nacházel v muzejních depozitářích. Práce navazuje na jeden z výzkumných záměrů Ústavu antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, a to vytvořit databázi kosterního materiálu z moravských lokalit nacházejícího se v depozitářích moravských muzeí – dokladem jsou již vytvořené soupisy z muzeí v Mikulově (Krchová 2001), v Opavě (Tvrď 2003) a ve Znojmě (Bajerová 2006).

METODIKA

Antropologický materiál se nacházel ve třech depozitářích spravovaných archeologickým oddělením olomouckého muzea. Kurátoři archeologických sbírek, Pavlína Procházková a Rado-

van Frait, měli k dispozici seznam kosterního materiálu uloženého v depozitáři 30. V tomto depozitáři byla část antropologického materiálu uložena odděleně od ostatních nálezů v samostatné polici. Další lokality byly vyhledávány v přírůstkových knihách a s pomocí počítačového databázového programu Demus.

Výstup práce tvoří soupis kosterního materiálu z jednotlivých lokalit. Formát zápisu jednotlivých lokalit reflektuje zápis v přírůstkových knihách. Jako první je uvedeno *katastrální území*, tedy obec kde výzkum probíhal. *Lokalita* označuje konkrétní část obce, ulici nebo trať. Dále následuje *přírůstkové číslo*, které slouží pro dohledání konkrétního materiálu. Inventární čísla byla uváděna pouze v případech, kdy krabice s materiálem nebyla označena přírůstkovým číslem. Další v pořadí je *datace* neboli kulturní zařazení, která byla zjištěna ze zpráv uložených v archivu archeologického oddělení muzea nebo v přírůstkových knihách.

Zejména u materiálu z lokalit, na nichž výzkum probíhal v době před vznikem Vlastivědného muzea či u materiálu, který byl získán ze soukromých sbírek nebo převodem z jiného muzea, se bohužel nepodařilo žádnou informaci o dataci nalézt. U nálezů, které nejsou podrobně popsány, v některých případech ani datovány, nebylo možno dohledat náleзовou zprávu. Jedním z důvodů je změna evidence přírůstků, která proběhla v roce 1964. I dříve získané nálezy byly přečíslovány, na některých krabicích ovšem nebylo uvedeno nově přidělené přírůstkové číslo, což neumožnilo dohledání náleзовé zprávy.

V položce *lokace* je vždy uvedeno číslo depozitáře, za nímž následuje velké písmeno označující polici, která je dělena do úseků, kterým odpovídají římské číslice následující za písmeny. Příhrady polic jsou značeny arabskými číslicemi. V depozitáři 16 je značení odlišné, police jsou označeny římskými číslicemi, úseky písmeny, příhrady číslicemi arabskými. Poslední položkou jsou *poznámky*, kde jsou uváděny postřehy o charakteru kosterního materiálu, způsobu dohledání u konkrétní lokality nebo přepisy textů, které byly přiloženy ke krabici s materiálem.

Další část tvoří popis náleзовé situace. Tato část odráží snahu vystihnout charakter náleзу – způsob nabytí (záchranný nebo systematický výzkum, náhodný nález), následuje popis charakteru pohřebního ritu (kostrový – žárový hrob, primární – sekundární pohřeb). Jednalo-li se o kostrový hrob, je zde uvedeno uložení – orientace těla, popis hrobové jámy apod. V neposlední řadě jsou zde uvedeny další nalezené artefakty, které měly úzkou souvislost s dataci nálezů samotných. Při tvorbě této anotace byl kladen důraz na spojení konkrétního dohledaného antropologického materiálu s publikovanými závěry výzkumů na dané lokalitě v odborné literatuře. Prioritní snahou tedy bylo využívat data ze zpráv uložených v archivu muzea až v poslední řadě.

Poslední část představuje vlastní soupis kosterního materiálu. Ten je rozčleněn do šesti bodů označených písmeny: *A* – soupis lebečních kostí a zubů, *B* – soupis kostí osového skeletu, *C* – soupis kostí horní končetiny (pletence a volné části), *D* – soupis

kostí dolní končetiny (pletence a volné části), *E* – soupis neurčených kostí, jednalo se zejména o fragmenty diafýz dlouhých kostí, k tomuto bodu jsou přiřazeny články prstů ruky a nohy, které z důvodu časové náročnosti nebyly rozlišovány (tedy jestli se jedná o články ruky nebo nohy), dále jsem k tomuto bodu přiřadil fragmenty spálených lidských kostí, *F* – v tomto posledním bodě jsou uvedeny zvířecí kosti a další nálezy, pokud se nacházely v krabici s antropologickým materiálem.

Zpracovaný materiál je stručně popsán. Cílem není podrobná dokumentace a popis jednotlivých kostí, uveden je rozsah poškození, ztráta koncových částí dlouhých kostí nebo rozsah plochých kostí a fragmentů kostí lebečních. Tento popis celistvosti kostí byl zvolen z důvodu snadnější orientace pro případné podrobnější antropologické zpracování. Odstavec s uvedeným popisem kostí představují kosterní materiál, který se nachází v jedné krabici. Hlavičkou odstavce je nápis na krabici, tedy kostra č. 1, pohřeb č. 1 apod. Pokud krabice nebyla takto označena, uváděl jsem jakýkoliv jiný popis uvedený na krabici – přírůstková čísla, inventární čísla, v některých případech jsem uvedl i popis na jednotlivých kostech. Některý materiál nebyl bohužel označen vůbec. K soupisu je připojen přehled jednotlivých lokalit uspořádaný tabulkově, představuje jednak soupis všech lokalit s nalezeným kosterním materiálem, dále lokality jejichž antropologický materiál nalezen nebyl nebo chyběly veškeré nálezy.

HISTORIE VZNIKU VLASTIVĚDNÉHO MUZEA V SOUVISLOSTI S NABYTÍM SBÍRKOVÉHO FONDU

Počátky muzea sahají do roku 1883, kdy vznikl Vlastenecký spolek muzejní, který současně zřídil své spolkové muzeum, a to jako první české muzeum na Moravě. U zrodu stál „otec moravské archeologie“ Jindřich Wankel. I když do Olomouce přišel až v penzijním věku, aktivně se zapojil do další práce. Inicíoval mnoho archeologických výzkumů na Olomoucku – například v Předmostí u Přerova, Nákle, Příkazech, Těšeticích, Slatinicích či výzkum při výstavbě Národního domu v Olomouci, byl kustodem sbírky Vlasteneckého muzea, udržoval styky s vědeckým světem, účastnil se konferencí a publikoval (*Bém a kol.* 2001, 11–12).

Základními kmenovými fondy se staly především rozsáhlé archeologické a národopisné sbírky získávané dary od členů a příznivců spolku. Cenným pramenem studia regionální historie je spolkové periodikum *Časopis Vlasteneckého spolku muzejního*, první číslo vyšlo v roce 1884 a vycházel do roku 1950 (*Kollmann* 1999, 3).

Vznik Vlasteneckého spolku znamená pro archeologii na Olomoucku prosazení organizované archeologické práce. Aktivní činnost členů spolku v Olomouci nepřímo podpořila vznik dalších muzeí a spolků v moravském regionu. Pro olomouckou archeologii bylo důležité zejména rozšíření archeologické činnosti Městského historického muzea v Olomouci a vznik nových muzeí v Litovli, Šternberku a Uničově (*Bém a kol.* 2001, 13).

V roce 1951 se olomoucké Městské historické muzeum (vzniklo v roce 1879) spojilo se spolkovým muzeem, a bylo tak vytvořeno Krajské muzeum v Olomouci. Celkový sbírkový fond muzea, shromážděný zejména dary a sběratelskou prací dobrovolných spolupracovníků a stále systematicky doplňovaný, činí dnes téměř milion exponátů (*Kollmann* 1999, 3).

Vlastivědné muzeum v Olomouci je tak pokračovatelem dřívějších institucí, jejichž základem byl Studijní a lidovýchovný ústav kraje Olomouckého a institucí vzniklých jeho postupnými reorganizacemi: Krajského vlastivědného muzea (1956), Krajského vlastivědného střediska (1959), Vlastivědného ústavu v Olomouci (1960), Krajského vlastivědného muzea v Olomouci, zřízeného v roce 1979 (*Hošková* 2000, 13). V přednáškové činnosti pro veřejnost zaměřené na historii regionu muzeum spolupracuje s Vlastivědnou společností muzejní, která navázala na tradice Vlasteneckého spolku muzejního (*Kollmann* 1999, 4).

Dnes je Vlastivědné muzeum příspěvkovou institucí, zřízenou ministerstvem kultury České republiky v roce 1991 (*Hošková* 2000, 15). Publikační činnost spočívá v pravidelném vydávání *Zpráv Vlastivědného muzea*, vychází dvakrát ročně, jedno číslo je věnováno přírodním vědám, druhé historii. V publikační činnosti tak navazuje na *Časopis vlasteneckého spolku muzejního*. Kromě toho vydává pravidelně katalogy k výstavám (*Kollmann* 1999, 7).

Základ sbírky antropologického materiálu tvoří nálezy získané členy Vlastivědného spolku muzejního, především Jindřichem Wanklem. Tvoří ji též soukromé sbírky, v případě kosterního materiálu jde o sbírky Karla Dobeše, Antonína Gottwalda a Josefa Vrbky. Dále byla získána výzkumy, které vedli kurátoři archeologických sbírek olomouckého muzea – Josef Skutil, Václav Burian, Zora Trnáčková a Vít Dohnal. V depozitářích je též uložen materiál převedený z litovelského a zaniklého uničovského muzea, materiál z výzkumů prováděných pracovníky Památkového ústavu v Olomouci a pracovníky Archeologického centra; instituce, která byla do roku 2003 součástí Vlastivědného muzea.

DISKUSE

Dohledáno bylo celkem 111 lokalit, na nichž byl nalezen kosterní materiál (tab. 1 a 2). Lokality byly datovány do různých historických období (tab. 3). Antropologicky byl hodnocen materiál pouze z 15 lokalit (tab. 4). Výstupem těchto posudků je pouze informace o pohlaví a stáří a antropometrické údaje, které byly zřejmě použity pro jejich zjištění, použitá metodika není bohužel v posudcích uvedena.

Ve dvou případech se zřejmě podařilo spojit publikované závěry výzkumu s konkrétním materiálem, a to materiálem získaným ještě do sbírek Vlasteneckého muzea. Jedná se o antropologický materiál pocházející ze slovanského mohylového pohřebiště, které se nacházelo v katastru obce Jarohněvice. Dohledání tohoto materiálu a jeho ztotožnění s tímto konkrétním výzkumem bylo usnadněno uvedením jména badatele Františka Příkryla, který zde prováděl výzkum (*Příkryl* 1890), na krabici s kostmi. Ovšem stav dokumentace výzkumu nedovoluje s určitostí spojit jednotlivé pohřby s konkrétní mohylou. V případě zachycení části mladohradištního pohřebiště ve Vrahovicích v roce 1927, bylo celkově prokopáno pět hrobů, představoval stěžejní indicii původ kosterního materiálu ze sbírky Antonína Gottwalda, který informace o tomto výzkumu publikoval (*Gottwald* 1930).

Katastrální území	Lokalita	Přírůstkové číslo	Datace
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Bez označení	-	-	-
Blatec	-	1186/64 - VMO 3380	-
Blatec	Cihelna	122/86	KLPP
Bohuňovice	Dům č. 431	455/64	KLPP
Bolelouc	-	1186/64 - VMO 7577	-
Bolelouc	-	1186/64	-
Bolelouc	Nad oborou	404/64	Únětická kultura
Bolelouc	Nad oborou	475/64	KLPP
Boleouc	Pod silnicí	127/80	Únětická kultura
Bolelouc	Pod silnicí	129/80	SKLPP
Brníčko	-	-	-
Bystrovice	Žerůvky	573/68	Únětická kultura
Čertoryje	-	755/64	Střední doba hradištní
Dolany	Kartouzka	647, 648	Středověk
Dolany	Za brankou	Mar-00	Pravěk
Dolní Sukolom	-	935/64	KLPP
Domamyslice	Klínky	-	KLPP
Drahanovice	Cukrovarnická vlečka	262/75	Mladší doba hradištní
Drahlov	Kravín	507/73	ŠK
Dubicko	-	480/64	KLPP - slezská fáze
Holice	-	-	-
Horka nad Moravou	-	473/64	KLPP - slezská fáze
Charváty - Drahlov	-	406/64 - VMO 7116	Únětická kultura
Charváty - Drahlov	Na zábrání	221/78	Střední doba hradištní
Charváty	-	1186/64 - VMO 942	-
Chořelice	-	90/76	-
Jarohněvice	-	1186/64 - VMO 1016	-
Jarohněvice	-	1186/64 - VMO 1017	-
Kokory u Přerova	-	1186/64 - 7283	-
Kostelec	-	1186/64 - G 7104	-
Lešany	Syrovátka	1186/64	-
Lipník	-	-	-
Lipník	-	-	-

Tab. 1. Soupis lokalit, na nichž byl nalezen kosterní materiál.

Tab. 1. Verzeichnis der Fundstätten, auf denen Skelettmaterial gefunden wurde.

Katastrální území	Lokalita	Přírůstkové číslo	Datace
Litovel	-	90/76	-
Litovel	Staroměst. nám.	23/99 (AC VMO)	Středověk, novověk
Luděšov - Střížov	-	431/69	Novověk - 17. stol.
Lučín	Sigma	779/64	Stř. a ml. doba hradištní
Lučín	Sigma	Mar-65	-
Medlov	-	962/64	Lengyelská kultura
Mladeč	-	90/76	-
Mladeč	Homolka	90/76	-
Mladeč	Plavatisko	90/76	-
Mladeč	Svah Třesína	302/82	Mladší doba hradištní
Moravská Huzová	Pole pana Vlkoše	484/64	KLPP - slezská fáze
Náklo	-	VMO 1734, 1736	-
Náklo	-	294/67	Nedatováno
Náklo	Cihelna	VMO 1806, 1807	-
Náklo	Hřbitov	745/64	Stěhování národů
Náměšť na Hané	-	-	-
Náměšť na Hané	-	-	-
Olomouc	-	VMO 2279	-
Olomouc	-	VMO 2541	-
Olomouc	Dómské návrší	349/75	Raný středověk
Olomouc	Dómské návrší	69/79	Raný středověk, novověk
Olomouc	Dómské návrší	131/80	Raný středověk
Olomouc	Holice	1385/70	Střední doba hradištní
Olomouc	Holice	344/71	Střední doba hradištní
Olomouc	Holice	322/72	Střední doba hradištní
Olomouc	Holice	519/73	Střední doba hradištní
Olomouc	Holice	334/74	Střední doba hradištní
Olomouc	Jeremenkova ulice	-	-
Olomouc	Klarisky	-	-
Olomouc	Národní dům	VMO 2094-2116	-
Olomouc	Slovenská ulice	Feb-99	Středověk, novověk...
Olomouc	Univerzitní ulice	1163/64	Středověk
Olomouc	Žerotínovo náměstí	21/2001	Středověk, novověk
Olomouc - Neředín	Mýlina	Jan-03	Latén, DŘ, SN
Olšany	-	-	-
Ořechovičky	V zahrádkách	VMO 2565	-
Prostějov	-	G 2835 - 2836	-
Prostějov	Dolní ulice	1106/64	-
Prostějov	Lazarety	1106/64	-
Prostějov	Třebízského ulice	1106/64	-
Přerov	Předmostí	167/82	Novověk
Příkazy	-	424/64	Únětická kultura
Příkazy	-	747/64	SN
Senice na Hané	-	261/75	-
Slatinky	Nivky	485/64	KLPP - platěnická fáze
Stařechovice	-	1186/64	-
Těšetice	-	286/66	KZP
Třebčín	-	1186/64	-
Unčovice	-	90/76	-
Unčovice	-	92/76	KLPP, latén
Ústín	-	1186/64	-
Vrahovice	-	1186/64	-
Želechovice	-	877/64	KLPP - slezská fáze
Žerůvky	Záhumenka	247/64	Eneolit

Tab. 2. Soupis lokalit, na nichž byl nalezen kosterní materiál.

Tab. 2. Verzeichnis der Fundstätten, auf denen Skelettmaterial gefunden wurde.

Katastrální území	Lokalita	Přírůstkové číslo	Datace
Bolelouc	Nad oborou	404/64	Únětická kultura
Boleouc	Pod silnicí	127/80	Únětická kultura
Dolany	Kartouzka	647, 648	Středověk
Dolany	Za brankou	Mar-00	Pravěk
Mladeč	Svah Třesína	302/82	Mladší doba hradištní
Náklo	Cihelna	VMO 1806, 1807	-
Olomouc	Dómské návrší	349/75	Raný středověk
Olomouc	Dómské návrší	69/79	Raný středověk, novověk
Olomouc	Dómské návrší	131/80	Raný středověk
Olomouc	Holice	1385/70	Střední doba hradištní
Olomouc	Holice	344/71	Střední doba hradištní
Olomouc	Holice	322/72	Střední doba hradištní
Olomouc	Holice	519/73	Střední doba hradištní
Olomouc	Holice	334/74	Střední doba hradištní
Ořechovičky	V zahrádkách	VMO 2565	-

Tab. 3. Celkový počet lokalit s kosterním materiálem a jejich kulturní zařazení.

Tab. 3. Gesamte Fundstättenanzahl mit Skelettmaterial und ihre kulturelle Einordnung.

Datace	Počet
Neolit	
– Mladší neolit – Lengyelská kultura	1
Eneolit	1
– Pozdní eneolit – Kultura se šňůrovou keramikou	1
– Kultura zvoncovitých pohárů	2
Doba bronzová	
– Starší doba bronzová – Únětická kultura	5
– Nitrianská skupina	1
– Mladší doba bronzová – Kultura lužických popelnicových polí – starší fáze	1
– Kultura lužických popelnicových polí	6
– Kultura lužických popelnicových polí – slezská fáze	2
– Kultura lužických popelnicových polí – platěnická fáze	3
Doba železná	
– Latén	2
– – Przeworská kultura	1
Doba římská	1
Stěhování národů	3
Raný středověk	2
– Střední doba hradištní	9
– Mladší doba hradištní	4
Středověk	6
Novověk	8
Nedatováno	52
Celkový počet	111

Tab. 4. Seznam lokalit s antropologicky hodnoceným materiálem.

Tab. 4. Verzeichnis der Fundstätten mit anthropologisch ausgewertetem Material.

ZÁVĚR

I přes snahu zmapovat veškerý antropologický materiál ze sbírek Vlastivědného muzea, není s jistotou soupis kompletní, a to z několika důvodů. Pokud nebyla v přírůstkové knize uvedena charakteristika nalezeného materiálu, nebylo možno zjistit, že součástí nálezu byl kosterní materiál. Dalším důvodem byla neúplně uvedená lokace, nebo chyběla-li zcela, velmi obtížně se takový materiál dohledával. V několika případech se přihodilo, že materiál se našel na jiném místě, než bylo uvedeno v přírůstkové knize. Posledním důvodem byly samozřejmě aktuální výpůjčky.

Antropologický materiál představuje soubory s menším počtem hrobů (maximálně dvacet) z různých lokalit Olomoucka. Poznatky získané mým výzkumem, by se proto mohly využít ke zmapování osídlení a charakteru pohřebního ritu v tomto regionu v různých obdobích, jedná se především o starší dobu bronzovou (únětická kultura), mladší dobu bronzovou (kultura lužických popelnicových polí) a zmapování slovanského osídlení.

Popis materiálu podává informace o poškození kostí, a tím umožňuje jeho využití pro podrobnou antropologickou analýzu. Samozřejmě je tato práce příručkou pro snadnější vyhledávání kosterního materiálu nejen pro pracovníky muzea, ale i badatele mimo zdi olomouckého muzea.

LITERATURA

- Bajerová, A.* 2006: Kosterní materiál ze středověku a novověku (13.–20. století) ve sbírkách Jihomoravského muzea ve Znojmě, rukopis bakalářské práce uložen v archivu Ústavu antropologie PřF MU v Brně. Brno.
- Bém, M. a kol.* 2001: Archeologické zrcadlení. Olomouc.
- Gottwald, A.* 1930: Několik nových nálezů z Prostějovska, ČVSMO XLIII, 71–72.
- Hošková, M.* 2000: Vlastivědné muzeum v Olomouci. In: Kubešová, I. – Vrtalová, J. (ed.): Olomoucká muzea, archivy a knihovny, 13–15. Olomouc.
- Kollmann, V.* 1999: Vlastivědné muzeum v Olomouci – stručná historie, současnost, perspektivy. In: Tlusták, V. (ed.): 150 let olomouckého muzejnictví, 3–7. Olomouc.
- Krchová, K.* 2001: Zpracování antropologického materiálu v Regionálním muzeu v Mikulově, rukopis ročníkové práce, uložen v archivu Ústavu antropologie PřF MU v Brně. Brno.
- Příkrýl, F.* 1890: Praehistorické nálezy u Kroměříže a Kvasic, ČVSMO VII, 14–21.
- Tvrđý, Z.* 2003: Antropologický materiál ve sbírkách Slezského muzea v Opavě, rukopis ročníkové práce, uložen v archivu Ústavu antropologie PřF MU v Brně. Brno.

Mgr. Lukáš Šín, Ústav antropologie PřF MU, Vinařská 5, 602 00 Brno

K tisku doporučil prof. PhDr. Josef Unger, CSc.

ZUSAMMENFASSUNG

Knochenmaterial im Kontext der archäologischen Funde aus den Sammlungen des Heimatkundemuseums in Olmütz

Die Arbeit ist Ergebnis einer im Jahr 2004 durchgeführten Forschung in den Depositarien des Heimatkundemuseums in Olmütz. Diese Forschung knüpft an die Absicht des Instituts für Anthropologie an, eine zentrale Datenbank des Knochenmaterials in den Sammlungen der mährischen Museen zu erstellen. Ziel war die Inventarisierung des anthropologischen Materials aus den einzelnen Fundstätten, das sich zum aktuellen Zeitpunkt in den Depositarien des Museums befand. Dem Fundstättenverzeichnis ist eine knappe Charakteristik des Knochenmaterials, Informationen über die Beisetzung, die Fundumstände und Datierung beigefügt. Insgesamt wurden 111 Fundstätten überprüft, in denen durch archäologische Grabung menschliches Knochenmaterial festgestellt wurde. Die Fundstätten wurden in die verschiedenen historischen Zeiträume datiert. Anthropologisch ausgewertet wurde nur das Material von 15 Fundstätten. Output dieser Gutachten sind lediglich Angaben über Geschlecht und Alter sowie anthropometrische Angaben, die offenbar zwecks Feststellung dieser Angaben festgestellt wurden. Die zugrunde gelegte Methodik wurde in den Gutachten leider nicht aufgeführt.